

ENERGETSKI SUSTAVI NE-BOJE

Luisa Ritoša

Crni i bijeli prostori

Pod pojmom umjetničke slike najčešće očekujemo njen sadržaj narativnog karaktera. Prostor slike, sadržaj, uobičajeno je apstraktan ili figurativan. Umjetničku sliku predstavljamo u galeriji koja je gotovo uvijek bijelih zidova. Ideja „bijeke kocke“ kao idealnog miljea za prezentiranje umjetničkih radova, potječe iz faze modernizma. Takav neutralni prostor je u pravilu neovisan i izdvojen od vanjskih faktora. Luisa Ritoša problematizira prostor slike i prostor galerije. Ona provjerava neutralnost / definiranost ovih prostora uvodeći jedan u drugi. Prostor slike uvodi u galeriju. Jedan je po definiciji iluzija, a drugi funkcionalan i realan.

Luisa Ritoša upotrebljava klasičnu slikarsku tehnologiju. Pred nama je kolekcija od dvadesetak slika na platnu koje ujedinjuje crna površina. Radove mogućeg narativnog karaktera autorica prerušava u apstraktne situacije. U području hladne, crne plohe nalazimo oznake intervencija. Kompozicija je ponegdje naznačena različitim karakterom crne boje, rasterom površine, sjajem / ne sjajem ili skromnim kolorističkim intervencijama. Neki od ovih radova imaju na površini reljefnu teksturu. Svi radovi imaju bojom plohe obrađene i bočne stranice. Tako ih možemo doživjeti i kao reljefe.

Radove, koji su sami za sebe zaokruženi autonomni entiteti, autorica uranja u bjelinu galerijskog mira. Dojam ovog projekta možemo u grubo podijeliti na dva segmenta. Možemo ih promatrati kao umjetničin doživljaj trenutka vremena u kojem živi. Pored toga projekt percipiramo kao likovnu igru. Možda bi najuvjerljivije tumačenje bilo da je osobni trenutak inicirao izbor pristupa oblikovanju a nastavak ostaje vjeran prvobitnoj ideji. Tako nastaje serija radova različitih formata ali sličnih likovnih karakteristika. Cijeli ciklus možemo doživjeti kao sinergiju, pojam koji označuje komplementarno djelovanje više čimbenika čiji zbir aktivnosti biva veći od običnog zbroja dijelova uključenih u proces. Ovo određuje definira promišljanje o radovima i odvaja nas od sabiranja i analiziranja elemenata a okreće nas dojamu cjelokupnog projekta.

Umjetnica osjeća bilo vremena i reagira. Možemo reći da su joj u premisi misli „crne“. Ona traži svijet oslobođen represivnih zakonitosti nametnutih pravila. U slojevima osjećamo odjeke dojmova. Umjetnica istovremeno prikazuje i sakriva. Izaziva nas na promatranje iako ne nudi gotov stav. Ponegdje nalazimo umjerenu gestu, češće sasvim pitomu površinu. Senzibilnijem promatraču nudi se trag raspoloženja, doživljaj autorice. Iako ona kontrolira, čak prikriva doživljaj, instrumentacija traga ostavlja mjesto za dojam. Njezin bi se opus kojeg predstavljamo, mogao tumačiti interesom za slikarski rad koji prestaje biti prijenosnik slika realnog a progovara o nevidljivom ali spoznatom pojmovanju osobnog trenutka unutar univerzumske mijene.

Unatoč strogoći radova, autorica pripada kreativcima - igračima. Ona se igra elementima koje si sama zadaje. Vizualni rezultati imaju smislenu strukturu koja ne može biti interpretirana konvencionalnom logikom. Razlog tome može biti otklon od logičkih normi koje imaju karakter navika i utječu na interpretaciju stanja. Autorica u projekt kreće instinktivno igrajući se crnom bojom. Igra se razvija u niz. Iako doživljavamo reminiscencije na Maleviča, nalazimo se na području, najbliže moguće kategorizacije, poznog postmodernizma. Nudi se novi način spoznaje. Sumnja u pravila reflektira se mijenjanjem i nepoštivanjem uobičajenih pristupa, tehnika i plasmana umjetničkog predmeta. Prezren je privilegirani položaj određenih pravaca. Umjesto isključivo estetskog poštuje se instinktivno. Naglasak je na igri, a ne na pravilu. U

fokusu interesa suvremenih autora, u našem slučaju Luise Ritoše, osobni je pristup a ne likovnost kao takva, bez obzira na konačni rezultat.

Ovaj likovni projekt izaziva uznemirujući doživljaj. Ritoša likovnim sredstvima prati vlastiti proces u kojeg ponire služeći se intuitivnim, služeći se instinktom. Pred nama se nižu aksiomi trenutaka koji razgaljuju osobno stanje. Sklad je postignut idejnim okvirom unutar kojeg svi radovi, svaki pojedinačno, grupe koje su se dogodile i kompletan postav predstavljaju nedjeljivu cjelinu. Komunikacija s promatračem ostvarena je na dvjema razinama: promatrača i pojedinog rada bez obzira na pozicioniranje u prostoru i rad kao dio niza ili grupe, što ovisi o postavu. Ovaj ciklus Luise Ritoše ujedno problematizira zbirku, galeriju, muzej. Autorica predlaže postav kao instalaciju.

Luisa prezire građanske datosti koje opravdavaju zanimanje za umjetnost. Na neki način ona želi izvesti umjetnost iz njenog kulturnog i urbanog konteksta. Ona provodi ideju zabrane gledanja a uvodi doživljaj. Ona nije interpretatorica lijepih slika okoline već nas prepušta mogućnostima. Ovdje je na osobnoj ravni izgovoren dramatičan apel masovnoj kulturi. Jer, estetika divljeg kapitalizma današnjice nije više u mogućnosti odrediti što je realno ispravno ili lijepo. Nameće se sve više informacija a sve manje značenja. Uočena je nepotrebna potrošnja, hedonizam kao oblik samoispunjenja koji ne donosi istinsko zadovoljstvo. Ponuđena nam je cyber iluzija prijateljstva. Očita je nebriga o posljedicama eksploatacije i manipulacije ljudskim resursima. Svijest o osamljenosti, o iskorištavanju čovjeka čovjekom ili o mobingu, javlja se tek kad pritisak prijeđe kritičnu razinu. Ritam civilizacije i grubost potrošačkog društva, bespomoćnost pojedinca, ponuda lažnih ugoda i slične situacije koje kapitalizam skriva pod skute demokracije, pokazuje se ovdje konceptualnim uprizorenjem.

Pukotine svijesti, prostore crnila nalazimo u bijelom prostoru. Problem prihvaćanja, recepcije i percepcije rada autoricu ne brine. Zanima ju vlastiti izričaj stanja svijesti. Osobni nemir jest energija. Energija navodi misao. Rezultat iskrenosti bolan je ali ljekovit. Materijalizirana energija poprima oblik mijene koja ni na gotovom radu nije potpuno zaustavljena. Doživljaj obuzima: on se očituje kao snažno pokretanje unutrašnje barijere prijekora i sumnji. Ukoliko spoznamo konstantne promjene u nama, možemo spoznati sveprisutni organizirani kaos ili, preciznije rečeno, teoriju organiziranog kaosa kao jedini mogući način spoznavanja, percepcije svijeta oko nas. Luisa to instinktivno osjeća. Otkrivaju je rezultati. Primirena energija, oblikovana u vizualno, ne ostavlja nas ravnodušnima. Čitajući snažnu nelagodu premise, iznenađuje čistoća iskaza. Umjetnica je razapeta između ideje materije i ideje oblika. U stalnoj sprezi s oba elementa izgovara meditativne igre osobnog stanja.

Umjetnica slika jer osjeća potrebu za time ali ne plasira ništa što bi moglo pojmovno obavezati promatrača. Poziva ga u galeriju da bi ga tamo ostavila samog. Jer ove slike u prostoru galerije izazivaju promišljanje sebe. Ovaj iskaz Luise Ritoše nudi spoznaju da ne moramo savršeno razumjeti svijet oko sebe ali ga bez obzira na to moramo poštovati.

Eugen Borkovsky, III. 2011.

Rođena 1974. god. u Pazinu. Diplomirala na Akademiji primijenjenih umjetnosti u Rijeci, studij likovne kulture, izborni predmet slikarstvo.

Od 2007. god. predsjednica je udruge Arterija suvremene umjetnosti Rijeka, od 2008. god. vodi radionice crtanja i slikanja u udruzi Leonardo. Član je HDLU Rijeka. Živi i radi u Rijeci.

Kontakt:

Mob: 00385(0)95-547-07-45

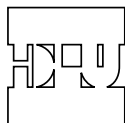
E-mail: luisaritosa@gmail.com

SAMOSTALNE IZLOŽBE:

- 2007. - Telefonski razgovor s Bogom, galerija O.K., Rijeka
- 2008. - It didn't work- lost in technology, galerija Fonticus, Grožnjan
 - Pored civilizacije, galerija Decumanus, Krk
- 2010. - HHOT; MHOT; MKHOTT? OCS2, performans i instalacija, galerija Otvoreno grafičko studio, Skopje, Makedonija

SKUPNE IZLOŽBE:

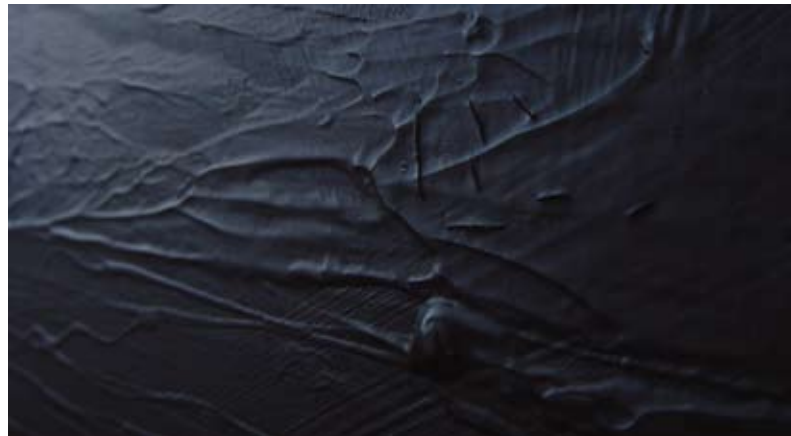
- 2000. - izložba članova LG galerije, galerija Nemeš, Pula
- 2004. - završna izložba studenata Apu, zgrada Ivexa, Rijeka
 - skupna izložba studenata, Gradska galerija, Labin
 - projekcija dokumentarnog filma- Tamiš, Pančevo, Srbija
- 2007. - 10. god. MMC-a Rijeka, Wagenhalle, Stuttgart, Njemačka
 - Zabranjeno plakatiranje, galerija Palach, Rijeka
 - 4. velesajam kulture, Umjetnost budućnosti, Studentski centar, Zagreb
- 2008. - selektirana izložba LKG, galerija Fonticus, Grožnjan
 - izložba novoprimitivnih članova HDLU, galerija Juraj Klović, Rijeka
 - Duhovi Rječine - likovna manifestacija, šetnica Pašac, Pašac
- 2009. - selektirana izložba članova HDLU -slikarstvo, galerija Mali Salon, Rijeka
 - selektirana izložba LKG, galerija Fonticus, Grožnjan
 - Duhovi Rječine- likovna manifestacija, rad: Totem želja, instalacija, šetnica Pašac
 - Stand up festival, performans Oporuka civilizaciji smrti, Rijeka
- 2010. - festival RRP, performans HHOT; MHOT; MKHOTT? OCS2, Hartera, Rijeka
 - Duhovi Rječine- likovna manifestacija, rad: Totem želja2, instalacija, šetnica Pašac
 - selektirani projekt Žuto, galerija Fonticus, Grožnjan
- 2011. - selektirana izložba Osobno, galerija Mrak, Buje

HRVATSKO
DRUŠTVO
LIKOVNIH
UMJETNIKA
RIJEKA

Izdavač: Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Rijeka
Rijeka, Korzo 28/II, Tel: 051/332-494, 338-809
Za izdavača: Damir Šegota
Organizator: Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Rijeka
Predgovor: Eugen Borkovsky
Oblikovanje kataloga: Branko Lenić
Tisak kataloga: Zambelli
Br. kataloga: 2/11
Naklada: 300 komada

*Izložba je realizirana sredstvima:
Odjela gradske uprave za kulturu Grada Rijeke
Ministarstva kulture Republike Hrvatske
Županije primorsko-goranske*

**GALERIJA
JURAJ KLOVIĆ
RIJEKA
10.-24. 3. 2011.**